

Pádár Ádám – Molnár Gábor

A munka gyümölcse

Magyar Képregényalkotók
Kulturális Egyesülete
Budapest, 2012

P. Szathmáry István

KUTYAFUTTÁBAN

Látszólag messziről kell indítani *A munka gyümölcse* című képregény kritikáját. Ha – az elköptatott fordulattal élve – szerencsésebb történelmi fejlődésű ország egyik irodalmi folyóiratában jelenne meg ez az írás, akkor ennyire hosszás felvezetésre semmiképpen nem lenne szükség. Hiszen ott, ahol a képregény piac működik, vagyis viszonylag nagy számban jelennek meg új címek, és léteznek a kulturális köztudatba már beépült hazai sorozatok közszeretett örvendő hősökkel, nem szükséges az adott kiadvány recenzióját a műfaj honi helyzetét taglaló megjegyzésekkel kezdeni. Magyarországon azonban nem lehet eltekinteni az efféle intellektuális előjátéktól, ha a képregényről beszélünk.

Jócskán szétfeszítené jelen írás kereteit a magyar képregény viszonytagságos évtizedeinek mégoly rövid áttekintése is, ugyanakkor mindenképpen érdemes utalni arra, hogy míg a kétezres évek első fele nyugodt szívvel írható le egyfajta magyar képregényes „bumm” időszakaként, mely jótékony hatással volt a műfaj szélesebb körű elfogadtatására is, addig az utóbbi évek szakmai történéseit sokkal inkább a fásult utóvédharc határozza meg. Ennek elég egyértelmű jele, hogy 2013. augusztus 8-án megszűnt létezni az egyik legfontosabb online szakmai fórum, a *kepregeny.net*, legalábbis abban a félig-meddig hírportálra emlékeztető formában mindenképpen, ahogy 2003 óta létezett – a Facebookon (jelen cikk írásakor legalábbis) még aktív az oldal. Ez persze nem jelenti

azt, hogy semmilyen nyoma ne maradjon a képregényes szakmai életnek az interneten, de kétségkívül jelzi, hogy a nyomtatásban megjelenő szakmai lapok és antológiák – *Papírmozi*, *Fekete-fehér Képregényantológia*, *Pinkbell*, *Nero Blanco Comix*, *Buborékhámozó* stb. – ellehetetlenülése vagy térvesztése után a világháló sem feltétlenül biztosít több lehetőséget az alkotók és a műfaj rajongóinak egymásra találására.

A szakmai-intézményes önszerveződés kérdésénél még fontosabb szempont, hogy az elmúlt bő egy évtizedben milyen alkotások születtek, hány tehetséges szerző feltűnésének örülhettek a magyar nyelvű képregény iránt fogékony olvasók. Ez szintén egy mélyebb elemzés tárgya lehetne, éppen ezért itt csak azt szeretném rögzíteni, hogy láthatóan a szerzői képregények szempontjából sem ad bizakodásra okot a közelmúlt. Az elmúlt években feltűnt, komoly kritikái érdeklődést kiváltó szerzők, grafikusok többsége – a teljesség igénye nélkül gondolok itt Futaki Attilára, Lakatos Istvánra, Cserkúti Dávidra, Felvidéki Miklósrá, Vass Richárdra – ha nem is hagyott fel a képregények alkotásával, láthatóan kevesebb energiát tud fordítani az önálló művek létrehozására – amiben a megélhetési kényszer is komoly szerepet játszhat.

A szépirodalommal szemben a képregény műfaja az állami mentőövre sem igazán számíthat. Korábban voltak ilyen jellegű kezdeményezések – amikor szélesebb körben is úgy tűnhetett, hogy valamifajta képregény-renchansz bontakozik ki Magyarországon –, elsősorban államilag kiírt, történelmi témájú alkotópályázatok formájában. Ma ezeknek se látni nyomát, miközben például Lengyelországban jó pár éve folyamatosan jelen van a hivatalos kultúrpolitika a megrendelői oldalon, aminek köszönhetően egyre-másra készülnek el az igényes képregényes feldolgozások a lengyel történelem meghatározó korszakairól és eseményeiről. Persze ez jelentős önkorlátozást és kompromisszumkészséget feltételez az alkotók részéről is, ugyanakkor mégiscsak kedvező feltételeket teremt arra, hogy egy-egy szerző megmutathassa magát.

Hozzá kell tenni, hogy nem csak nálunk él át válságos idők a műfaj. Általános jelenség, hogy a régen közhelyszerűen gyerekeknek való olvasáspótlékként lesajnált képregény olvasótábora világszerte, még a műfaj hagyományos bástyájának tartott Egyesült Államokban is rohamosan öregszik.

A fentebb szóba hozott szempontokat figyelembe véve egy új magyar szerzői képregény megjelenésére tehát fokozott figyelem kellene hogy essen, legalábbis a megmaradt rajongótábor részéről. És persze minden egyes ilyen megjelenés akár azt az ígéretet is hordozhatja ma-

gában, hogy talán ez lesz majd az a mű, amely az említett tábor falait áttörve szélesebb körben is ráirányítja a figyelmet a magyar képregény létezésére. Különösen akkor, ha az egy reménykeltő összefogásból születik, hiszen a most tárgyalandó kötet az 5panels képregényalkotói csoportból kinőtt Magyar Képregényalkotók Kulturális Egyesülete égisze alatt jelent meg.

Sajnos azonban Pádár Ádám író és Molnár Gábor grafikus munkája, amely épp csak megközelíti a harminc oldalt, valószínűleg nem teljesíti be ezt a küldetést. Ennek nem a szűkös terjedelem az elsődleges oka: pár képkocka is elég ahhoz, hogy maradandó minőség szülessen. A valódi probléma értelmezésében a témaválasztásból adódik. Maguk a szerzők is érezhettek valami hasonló kételyt, mivel a hátsó borító belsején részletesen is megindokolják, miért is az „agarazás”, vagyis az agárverseny köré épül a soványka történet. Eszerint az író Pádár bele-született ebbe a viszonylag zárt világba, míg szerzőtársa tanulmányai és a vadászat során találkozott az agarakkal. Pádár még azt is hozzáteszi az indokláshoz, hogy egy szubkultúra bemutatása, valamint az ismeretterjesztés is célja volt az írás során. Ez mind dicséretes, és nehéz is lenne elvitatni, hogy *A munka gyümölcse* ne lenne erősen didaktikus munka. A történet csattanóját annak ellenére nem lövöm le, hogy semmiféle meglepetéssel nem szolgál; annyit azért el lehet árulni, hogy az állatvédelem problémaköre hangsúlyosan kerekedik ki a sztoriból, ami természetesen összefüggésben van az illegálisan rendezett kutyafuttatással.

A füzet végi szerzői megjegyzések abból a szempontból is fontosak, hogy megtudhatjuk: eleinte az is felmerült, hogy a kész képregény egy mangaantológiában fog megjelenni. Molnár szerint ez magyarázza a rajzstílust és a panelkezelést, és abban mindenképpen igaza van, hogy erősen mangába hajló a képi világ, ugyanakkor ezen a téren is érződik némi következtelenség, értve ez alatt, hogy egy-egy képkocka vagy éppen szereplő megtöri az egyébként egységes stílust. Összességében azonban a legkevesebb panaszunk éppen a vizualításra lehet: Molnár filmes hatást idéző panelkezelése, az átgondolt nézőpontváltások kétépkegyen kívül előnyére szolgálnak *A munka gyümölcse*-nek. Joggal vethető fel, hogy a manga-hatás esetleg a korábban kárhóztatott történetválasztást is magyarázza, és ez annyiban védhető is, hogy a manga univerzumban tényleg nehéz olyan témát és célcsoportot találni, amiből és amelynek ne készülné képregény. Ezért is lett volna szerencsésebb, ha az eredeti tervnek megfelelően a történet az említett antológiában jelenik meg. Így viszont – főleg a manga sajátosságait nem vagy alig ismerő poten-

ciális olvasók számára – nehéz elhessegetni a kérdést, hogy mégis kinek érdemes forgatnia a vékonyka füzetet. A történet a legkevésbé sem fordulatos, nyelviileg igencsak egyenetlen és következetlen (erősen illúzióromboló és anakronisztikus például, hogy a rosszfiú folyton lenyíkhajozza ellenfelét, a történet főszereplőjét), és sajnos a humort vagy az iróniát is kár lenne keresni a lapokon.

Persze joggal vethető fel, hogy ha a kommerciális siker láthatóan nem adatik meg a hazai képregényes szakma kitartó képviselőinek, akkor legalább saját szenvedélyeiket hadd élhessék ki az alkotásban, mégis jó lenne bízni abban, hogy valamikor a közeljövőben esetleg mégiscsak születik egy olyan képregény, amely azok számára is megmutatja a műfajban rejlő potenciált, akik nem feltétlenül tartoznak a műfaj elkötelezett rajongói közé.

Szalay Kristóf

Deutsch mit Comics

Central Holding Magyarország Kft.
Budapest, 2013

Vincze Ferenc

KÉPREGÉNYÜL NÉMETÜL

Az egyszerű cím – *Deutsch mit Comics* – érdekes és bátor vállalkozást takar. A szerző, Szalay Kristóf némettanár és képregényrajongó egyszerre, aki a háromkötetesre tervezett sorozat első könyvével képregényes formában kívánja megszerettetni és egyúttal megkönnyíteni a nyelvtanulók számára a német nyelv elsajátítását. Mint előljáróban írja, ez „a könyv az eddigi tanítási tapasztalataim »best of«-ja. Igyekeztem